

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වවගණනය කළ මතය

ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ (මණ්ඩලය) සහ එහි පරිපාලිතය ඇතුළත් සමූහයෙහි (“සමූහය”) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශන සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ලාභාලාභ ප්‍රකාශන සහ අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශන, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශන සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ සහ එහි පරිපාලිතය ඇතුළත් සමූහයෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමග සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත යටතේ සහ 1979 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධාන යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මණ්ඩලයේ සහ සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වවගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වවගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වවගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, මණ්ඩලය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය මණ්ඩලය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා මණ්ඩලයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

මණ්ඩලයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, මණ්ඩලයේ වාර්ෂික

සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ තිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 විගණන විෂයපථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයාගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානාධිකාරයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශකිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතාකරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව්කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් මණ්ඩලයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ මණ්ඩලයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ මණ්ඩලයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, මණ්ඩලය ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සියබලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය

1.5.1.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රමිතයෙහි ඉඩ දී ඇති අවස්ථාවලදී හැර වත්කම්, වගකීම්, ආදායම් හා වියදම් ශේෂ හිලව් කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ඉදිරිපත් නොකළ යුතුය.ඒ සම්බන්ධ පහත නිරීක්ෂණයන් කෙරේ.		
(i) රු.16,414,192ක්වූ මූල්‍ය වියදම්වලට එරෙහිව රු.8,252,100ක්වූ මූල්‍ය ආදායම කපාහැර ඉද්ධ මූල්‍ය වියදම ලෙස රු.7,892,092 ක් ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශනයේ මුහුණතෙහි දක්වා තිබුණි.	මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල මූල්‍ය වියදම් වලට මූල්‍ය ආදායම් කපාහැරීමක් සිදුවී නොමැති අතර ආදායම් ප්‍රකාශනයේ මුහුණත මූල්‍ය වියදම් හා මූල්‍ය ආදායම් අතර ඉද්ධ අගය සටහන් අංක 07 හි පෙන්වා එම සටහන යටතේ මූල්‍ය ආදායම් සහ මූල්‍ය වියදම වෙන වෙනම නිරූපණය කර ඇත.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු ය.
(ii) ගොවිපොළවල් 03 ක සහ ප්‍රධාන කාර්යාලයේ විවිධ පාර්ශවයන්ට ගෙවිය යුතු එකතුව රු. 9,253,394ක් වූ සෘණ ශේෂ වෙළෙඳ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂයන්ගෙන් අඩුකර මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුල දක්වා තිබුණි.	සුභ සාධක සංගමය විසින් දරනු ලබන වියදම් මේ තුල ඇතුළත්වන අතර ගිණුම්කරණ දෝෂයක් පවතින බව පිලිගනී.මෙය 2023 වසරේ ගිණුම් මගින් නිවැරදි කරනු ලැබේ.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු ය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 12 හි 15 හා 16 ඡේද අනුව මණ්ඩලය විසින් තාවකාලික	2023 වර්ෂයේ සිට මණ්ඩලය විසින් තාවකාලිකව අයකළ හැකි	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති

අයකළ හැකි බදු වෙනස්කම් සැලකිල්ලට ගෙන සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා විලම්භිත බදු වත්කම් හෝ වගකීම් හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ගැළපිය යුතු වුව ද එසේ සිදුකර නොතිබුණි.

බදු වත්කම් සැලකිල්ලට ගෙන විලම්භිත බදු වත්කම් හෝ වගකීම් හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට අදාළ ගැළපීම් සිදුකිරීමට කටයුතු කරමි.

12 හි 15 හා 16 ඡේද අනුව කටයුතු කළ යුතු ය.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 16 හි 50 හා 51 ඡේද අනුව භාවිතයට ගනු ලබන වත්කම්වල ජීවකාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කර එලදායි ජීවකාලයක් ඇස්තමේන්තු කර ගිණුම්වල ඇස්තමේන්තු වෙනසක් ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතු වුවත් එකතුව රු. 270,276,535 ක් වූ සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වී තිබුණු ස්ථාවර වත්කම් මණ්ඩලය විසින් භාවිතා කරමින් පැවතියද ඒවායේ එලදායි ජීවකාලය සමාලෝචනය හා හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය සඳහා විශාල පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන අතර පවතින මූල්‍ය දුෂ්කරතා හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය වර්ෂය තුළ ප්‍රත්‍යාගණනයක් සිදු කිරීමට නොහැකි විය. මූල්‍ය තත්වය යහපත්වූ විගස අදාළ ප්‍රත්‍යාගණනයන් සිදු කරන බව දන්වමි.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 16 හි 50 හා 51 ඡේද අනුව කටයුතු කළ යුතු ය.

(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 24 හි 17 ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රධාන කළමනාකරණ පාර්ශවයන්ට සිදුකරන කෙටි කාලීන ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් මුළු වටිනාකම් පිළිබඳ වෙන වෙනම හෙළිදරව් කළ යුතු වුවද මණ්ඩලය විසින් ඒ අනුව මුළු වටිනාකම් පිළිබඳ වෙන වෙනම හෙළිදරව් කර නොතිබුණි. තවද ප්‍රමිතයෙහි 26 (අ) ඡේදය ප්‍රකාරව රජයේ ආයතනයක් විසින් වෙනත් ආයතන සම්බන්ධයෙන් පාලනයක්, සමූහ පාලනයක් හෝ ආශ්‍රිත සමාගමක් පවතින විට ඒ සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් කිරීම් සිදු කළ යුතු වුවද මණ්ඩලයේ පරිපාලිත සමාගමක් වන සී/ස කුකුළු පාලන සංවර්ධන පුද්ගලික සමාගම හා මණ්ඩලයේ ආශ්‍රිත සමාගමක් වන සී/ස මහවැලි සත්ත්ව ව්‍යාපාරික සමාගම සම්බන්ධයෙන් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ප්‍රධාන කළමනාකරණ පාර්ශවයන්ට සිදුකරන ප්‍රතිලාභ වලට අදාළ මුළු වටිනාකම් සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු (Related party transaction) 3.7 ගිණුම්කරණ සටහන මගින් හෙළිදරව් කර ඇති අතර මෙම සියලු ගෙවීම් මහා භාණ්ඩාගාරයේ වක්‍රලේඛන ප්‍රකාරව සිදු කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 24 හි 17 ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රධාන කළමනාකරණ පාර්ශවයන්ට සිදුකරන කෙටි කාලීන ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් මුළු වටිනාකම් පිළිබඳ වෙන වෙනම හෙළිදරව් කළ යුතු ය.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 41 හි 5(අ) ඡේදය ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට මණ්ඩලය සතු රු. 2,379,113 ක් වටිනා තේක්ක හා මහෝගනී වගාවන් පාරිභෝජ්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ලෙස වර්ගීකරණය කළ යුතු වුවද ධාරක ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ලෙස වගාවන් (Plantation) යටතේ දක්වා තිබුණි.

විගණන වාර්තාව හා එකඟ වේ. නිවැරදි කිරීම් 2023 වර්ෂයේ සිට සිදු කරමි.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 41 හි 5(අ) ඡේද අනුව කටයුතු කළ යුතු ය.

(ඊ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මණ්ඩලය සතුව පවතින රු. 922,968,226 ක් වූ පොල් වගාව ද රු. 1,892,260 ක් වූ කපු වගාවද රු. 36,434,446 ක් වූ රබර් වගාවද ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත

විගණන වාර්තාව හා එකඟ වේ. නිවැරදි කිරීම් 2023 වර්ෂයේ සිට සිදු කරමි.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 41 හි 45 ඡේදය ප්‍රකාරව කටයුතු

41 හි 45 ඡේදය ප්‍රකාරව මේරූ හා නොමේරූ ලෙස වෙන් වෙන්ව හඳුනාගෙන නොතිබුණු අතර ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත 16 ප්‍රකාරව කපු හා රබර් වගාවන් සඳහා ඊට අදාළ ක්ෂය ගැලපීම්ද සිදුකර නොතිබුණි.

කළ යුතු ය.

- (උ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 09හි 5.5.15 ඡේදය ප්‍රකාරව වෙළඳ ණයගැති ශේෂය වන රු. 190,577,020ක් පසුකාලීන හානිකරණ හඳුනාගැනීම් මැනීම සඳහා අපේක්ෂිත ණය අලාභ ක්‍රමය (expected credit loss method) භාවිතා කළ යුතු වුවත් එසේ ගණනය නොකිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ වෙළඳ හා අනෙකුත් ණයගැතියෝ අධි හෝ උණ ගණනය වී තිබුණි.
- විගණන වාර්තාව හා එකඟ වේ. ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය නිවැරදි කිරීම් 2023 වර්ෂයේ සිට සිදු කරමි.
- ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 09හි 5.5.15 ඡේදය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු ය.

1.5.1.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මණ්ඩලය සතුව රු. 5,830,521,865 ක මුළු වත්කම්ද රු. 1,368,684,056 ක මුළු වගකීම්ද රු.4,461,837,809 ක හිමිකම් ශේෂයක්ද පැවති අතර විගණනය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේදී එක් එක් ගොවිපොළවල් වල මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ලෙජර ගිණුම්, උපලේඛන හා ගොවිපොළවල් වල ශේෂ පිරික්සුම් වෙන් වෙන් වශයෙන් ඉදිරිපත් කර තිබූ නමුත් සමූහය සඳහා ඒකාබද්ධ ශේෂ පිරික්සුමක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	2024 මූල්‍ය වර්ෂයේ සිට ඒකාබද්ධ ශේෂ පිරික්සුමක් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේදී සමූහය සඳහා ඒකාබද්ධ ශේෂ පිරික්සුමක් ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.
(ආ) මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය පරීක්ෂා කිරීමේදී මණ්ඩලයේ පරිපාලිත සමාගමේ ශේෂයන් සමඟ මණ්ඩලයේ ශේෂයන් ගැලපීමේදී ප්‍රාග්ධන ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්, වෙළෙඳ හා වෙනත් ණයගැතියෝ, වෙනත් ජංගම වත්කම්, වෙළෙඳ හා වෙනත් ණයහිමියෝ සහ මාස 12 ක් ඇතුළත ගෙවිය යුතු ශේෂ යන අයිතමයන්හි එකතුව රු. 35,273,661 ක වෙනසක් පැවතුණි.	ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමේදී පරිපාලිත සමාගමේ ශේෂයන් ගෙන ඇති බැවින් විගණන විමසුමේ සඳහන් පරිදි වෙනසක් නොමැති බව දන්වමි	පරිපාලිත සමාගමේ ශේෂයන් සමඟ මණ්ඩලයේ ශේෂයන් ගැලපුම් කර ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමේ දී වෙනසක් ඇති නොවන ලෙස පිළියෙල කළ යුතුය.
(ඇ) වෙනත් ජංගම වත්කම් යටතේ 2013 වර්ෂයට පෙර සිට පැවත එන රු.16,566,783ක වටිනාකමකින් යුත් විලම්භිත වියදම් ශේෂයක් දක්වා තිබුණු නමුත් එම ශේෂය සම්බන්ධව කිසිදු සාක්ෂිකම් විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූ බැවින් නිවැරදිතාවය තහවුරු නොවීය.	මෙම ශේෂය ඇති වූ ආකාරය සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සටහනක් සොයා ගත නොහැකිවීම හේතුවෙන් පොත්වලින් ඉවත් නොකර පවත්වාගෙන ගොස් ඇත. 2024 මූල්‍ය වර්ෂයේ මූල්‍ය රෙගුලාසි 102 කටයුතු කර පොත් වලින් ලියා හැරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	ගිණුම් ශේෂ සම්බන්ධයෙන් අදාළ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.

- (ඇ) මණ්ඩලයේ වැලිසර කිරි ව්‍යාපෘතියේ විකුණුම් පිරිවැය තුලට ඒ වෙනුවෙන් දරන ලද සෘජු වියදම් පමණක් ඇතුළත් කළ යුතු වුවද, කිරි ව්‍යාපෘතියේ මුදවපු කිරි හා අයිස් ක්‍රීම් වෙනුවෙන් දරන ලද සාමාන්‍ය වියදම් සහ වෙනත් වියදම් පිළිවෙළින් රු.2,010,402ක් සහ රු.2,674,990ක් ඇතුළත්ව පැවතීම නිසා දළ ලාභය රු. 4,685,392 කින් උන ගණනය වී තිබුණි.
  - (ඉ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි සටහන් අංක 9.2 අනුව කෙරිගෙන යන වැඩ හැර අනෙකුත් දේපල පිරිසත හා උපකරණයන්හි අයිතම වර්ග 06ක ආරම්භක ශේෂ වටිනාකම රු.4,102,752,178ක් වුවද ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය අනුව එම වටිනාකම රු.4,145,492,252 ක් වූයෙන් රු.42,740,074 ක වෙනසක් පැවතුණි.
  - (ඊ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගොඩනැගිලි ක්ෂය වටිනාකම රු.11,470,225ක් වුවද ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය අනුව එම වටිනාකම රු.11,218,821 ක් වූයෙන් රු.251,404ක වෙනසක් පැවතුණි.
  - (උ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ මෙහෙයුම් ක්රියාකාරකම් හි කාරක ප්‍රාග්ධන ගැලපීම් යටතේ වෙළඳ හා වෙනත් ලැබිය යුතු දෑ හි වෙනස්වීම රු.32,991,060ක් වුවද එය රු.60,175,815 ක් ලෙසත් වෙළඳ හා වෙනත් ගෙවිය යුතු දෑ හි වෙනස්වීම් අගය රු.24,000,563 ක් විය යුතු වුවද එය රු.17,704,695ක් ලෙසත් දක්වා තිබුණි.
- කිරි ව්‍යාපෘතියේ මුදවපු කිරි සහ අයිස් ක්‍රීම් ව්‍යාපෘතියේ නිෂ්පාදන කටයුතු වෙනුවෙන් දරන ලද අනෙකුත් වියදම් මේ යටතේ ඇතුළත්ව ඇති බැවින් විකුණුම් පිරිවැය යටතට ගෙන ඇති බැවින් දළ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් උන ගණනය වීමක් සිදු වී නොමැත.
- ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය අනුව සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සටහන් අංක 9.2 අනුව ආරම්භක ශේෂයන්වල විගණන විමසුමේ සඳහන් පරිදි රු.42,740,074 ක වෙනසක් නොමැති බව දන්වමි.
  - ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගොඩනැගිලි ක්ෂය වටිනාකම රු.11,470,225 වන අතර විගණන විමසුමේ සඳහන් පරිදි වෙනසක් නොමැති බව දන්වමි.
  - මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙළ කිරීමේදී ගැලපීම් යටතේ වර්ෂයට අදාළ ස්ථාවර තැම්පතු පොළී මුදල ලාභය නැවත ගලපා (Add back) තිබීම සහ සත්‍ය වශයෙන් ස්ථාවර තැම්පතු වෙනුවෙන් වර්ෂයට ලැබුණු පොලී මුදල මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් මගින් ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහයන් යටතේ දක්වා ඇති බැවින් වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබීම් යටතේ ඇති ලැබිය යුතු ස්ථාවර තැම්පතු පොලී මුදල සහ වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබීම් යටතේ ඇති වර්ෂයට අදාළ අඩමාන ණය වෙන්කිරීම සහ ආර්ථික සේවාගාස්තු මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ගැලපීම් යටතේ ගලපා ඇති බැවින් එම ප්‍රමාණය ඉවත්කර මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ වෙළඳ සහ වෙනත් ලැබීම් වෙනස ගලපා ඇත. මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙළ
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ශේෂ හා උපලේඛණවල සඳහන් ශේෂ අතර පවතින වෙනස්කම් හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදු කළ යුතු ය.
  - මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ශේෂ හා උපලේඛණවල සඳහන් ශේෂ අතර පවතින වෙනස්කම් හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදු කළ යුතු ය.
  - මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය නිවැරදිව පිළියෙළ කළ යුතුය.

කිරීමේදී ගැළපීම් යටතේ වර්ෂයට අදාළ පාරිතෝෂික සම්බන්ධයෙන් ගැළපීම් වෙනම සිදුකරනු ලබන බැවින් සහ ගෙවූ පාරිතෝෂික මුදල වෙනම සටහන් කරන බැවින් වෙළඳ හා වෙනත් ගෙවිය යුතු යටතේ දක්වා ඇති ගෙවිය යුතු පාරිතෝෂික මුදල අඩුකර වෙළඳ හා අනෙකුත් දෑ වල වෙනස ගෙන ඇත.

- (ඌ) මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශයෙහි ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල (සතුන්) වටිනාකම් දැක්වීමේදී එම සතුන්ගේ වසර අවසාන වටිනාකමින් උපලබ්ධි නොවීමේ සම්භාවිතාවය වෙනුවෙන් සියයට 10ක ප්‍රමාණයක් හෙවත්, රු.126,262,781 අඩුකර දක්වා තිබුණි. මෙම සතුන් වර්ෂය අවසානයේ සාධාරණ අගයකට අගය කිරීමේදී සියලුම සාධක සලකා බැලීමෙන් පසු සාධාරණ අගයකට අගය කිරීමක් වන හෙයින් නැවතත් සියයට 10 ක අඩුකිරීමක් නිසා සතුන්ගේ වටිනාකම එම වටිනාකමෙන් අඩුවෙන් පෙනීයුම් කර තිබුණි.
- (එ) මහබේරියතැන්න ගොවිපොළෙහි භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව වර්ෂ අවසාන බොයිලර් කුකුළු තොගය ලෙස ඒකක 3,590 ක ශේෂයක් දක්වා තිබූ නමුත් එහි වටිනාකම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු අගයක් දක්වා නොතිබූ බවත් මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ජර්නලය තුළ හෝ ගොවිපොළෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ එම තොගයන් සම්බන්ධයෙන් අනාවරණය කර නොතිබූ බවත් ආසන්න වශයෙන් එක් සතෙකුගේ කිලෝග්‍රෑම් එකක් හෝ අවම වශයෙන් පවතින යැයි සැලකූ විට මණ්ඩලයේ ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අගයකිරීමේ චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව එක් කිලෝග්‍රෑම් එකක රේටය වූ රු. 215 න් ගුණ කල විට ආසන්න වශයෙන් රු. 771,850 ක බොයිලර් කුකුළු තොගයක් සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.
- (ඒ) වැලිකන්ද ගොවිපොළෙහි භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව වර්ෂයේ අවසාන දිනට සිටිය යුතු ගවයන් 453 ක් වුවද ගවයන් 145 දෙනෙකුගේ අඩුවක් පවතින බව භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය වී

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 41 ට අනුව සතුන් සාධාරණ අගයකට ශේෂ පත්‍ර දිනට අගය කිරීමෙන් පසු එම මුළු සතුන් ප්‍රමාණයම ගිණුම්කරණ කාලපරිච්ඡේදයෙන් පසු උපලබ්ධි නොවීමේ හැකියාවක් ඇත. ඒ අනුව ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල දළ වටිනාකම මත 10%ක ඇස්තමේන්තුගත උපලබ්ධි නොවන ලාභ වෙන්කිරීමක් සිදුකර ඇත.

ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල (සතුන්) වටිනාකම් නිවැරදිව දැක්විය යුතු ය.

මණ්ඩලයේ ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති අනුව කුකුළුන්ගේ අගය තක්සේරු කිරීමක් සිදු නොකරන අතර පිරිවැය විලම්භිත අයහාර වියදමක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මහබේරියතැන්න ගොවිපලේ බොයිලර් කුකුළු තොගයට අදාළ පිරිවැය ගිණුම් ගත කර තිබෙන අතර භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව තුළ කුකුළුන්ගේ ප්‍රමාණය පමණක් සටහන් කර ඇත.

ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල (සතුන්) වටිනාකම් නිවැරදිව දැක්විය යුතු ය.

වැලිකන්ද ගොවිපලේ ගවයන් උලාකන සතුන් වන අතර ඔවුන් කෑම සඳහා ගවගලෙන් යැවූ පසු අධික වියලි කාලයේදී නැවත ගාලට ගැනීමට අපහසු වේ. මෙම සතුන්

භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය වූ ගවයින්ගේ අඩුවීම සම්බන්ධයෙන්

තිබුණු අතර මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හා ගොවිපොළෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ප්‍රාග්ධනික ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ශේෂයන් ලෙස ගවයන් 453 ට අදාළ වටිනාකම ලෙස රු. 17,916,830 ක් දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව ආසන්න වශයෙන් එම ශේෂයේ රු. 5,734,968 ක වෙනසක් ඇති බවත් සමාලෝචිත වර්ෂයට පෙර වර්ෂයේදී ද ගවයන් 183 ක අඩුවක් පැවති නමුත් එම ගවයන්ගේ වටිනාකම වූ රු. 6,283,120 ක් සම්බන්ධයෙන් ආයතනය විසින් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ද ගෙන නොතිබුණි.

ගාල් කිරීමට දින කිහිපයක් ගත වන අතර එම නිසා කෙටිකාලයක් තුළ තොග සමීක්ෂණයේදී සම්පූර්ණ සතුන් ප්‍රමාණයම සත්‍යාපණය කිරීමේ හැකියාව ඉතා අඩුය. තවද සම්පූර්ණ විමර්ශනයකින් තොරව ගවයන් අඩු බව සඳහන් කර පොත්වලින් සතුන්ගේ වටිනාකම ලියා හැරීමේ හැකියාවක් නොමැත.

විධිමත් ක්‍රියාමාර්ගයන් ගැනීම සහ එය නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතු ය.

(ඔ) රිදියගම ගොවිපොළෙහි වර්ෂ අවසාන ගවයන් තොගය වූරු. 4,315,866 ක ශේෂය මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් යටතේ ඇතුළත් කළ යුතු වුවත් එම තොගය මණ්ඩලයේ සාමාන්‍ය තොගයට ඇතුළත් කර තිබුණි.

රිදියගම ගොවිපල ආනයනය කරන ලද සීමන් තොගයේ වටිනාකම රු. 4,315,886 වන අතර එය ආනයනික ගවයින් තොගයක් නොවන බව දන්වමි. ගොවිපල විසින් සීමන් වෙනුවට ආනයනික ගවයින් ලෙස සඳහන් කිරීම නිසා මෙම ගැටලුව ඇතිවී තිබේ.

ගවයන් තොගය වූරු. 4,315,866 ක ශේෂය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල (සතුන්) දැක්විය යුතු ය.

(ඕ) මැණික්පාලම හා බෝපත්තලාව යන ගොවිපොළවල් වල කිරිගවයන් පිළිවෙලින් 776 ක් හා 207ක් ආගණනයේදී එම සතුන්ගේ දෛනික සාමාන්‍ය කිරි නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් ලීටර් 13.2 හා ලීටර් 11 ලෙස සලකා පිළිවෙලින් රු. 93,518,322 ක් හා රු. 16,047,590 ක් වශයෙන් වටිනාකම් ආගණනය කර තිබුණු අතර කිරි ගවයාගේ සත්‍ය කිරි නිෂ්පාදනය වෙනුවට එලෙස සාමාන්‍ය අගය යොදා ගැනීම දෝෂ සහිත බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයෙහි දැක්වෙන සතුන්ගේ වටිනාකම අධි හෝ උණ ගණනය වී තිබුණි.

වරදක් සිදුවී ඇති බව පිළිගන්නා අතර ඊලග මූල්‍ය වර්ෂයේ සිට නිවැරදි කර ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් අදාළ නිලධාරීන් දැනුවත්කර ඇත.

කිරිගවයින්ගේ වටිනාකම් නිවැරදිව ගණනය කළ යුතු ය.

(ක) මණ්ඩලයේ අනෙකුත් සාමාන්‍ය තොගය යටතේ මහබේරියතැන්න ගොවිපොළෙහි සාමාන්‍ය තොගය ලෙස රු. 8,190,602 ක් ඇතුළත් කර තිබුණද ගොවිපොළෙහි භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව එම ශේෂය රු. 9,027,155 ක් වූ හෙයින් රු. 836,553 ක වෙනසක් පැවතුණි.

පිලිතුර ලබා දී නොමැත.

ගොවිපොළෙහි භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව ශේෂය හා සාමාන්‍ය තොගයේ ඇති වෙනස්කම් හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ගැලපීම් කළ යුතු ය.

(ග) මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගොවීන්ගේ භාරකාර අරමුදල් ගොවීන්ගේ ගොවීන්ගේ භාරකාර අරමුදලින් මණ්ඩලය වෙත 2021 දෙසැම්බර් භාරකාර අරමුදලින් ලබාගෙන ඇති ණය ශේෂය ලෙස රු. 60,412,700 ක් දක්වා තිබූ නමුත් එම අවසානයේ ලබාදුන් වෙක්පත් 2021 දෙසැම්බර් මස අවසාන වනතෙක් ශේෂය හා ශේෂ ලබාගෙන ඇති ණය ශේෂයට අදාළ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ නිෂ්කාශනය වී නොමැත. එබැවින් තහවුරු කිරීමේ ශේෂ තහවුරු කිරීමේ ලිපිය ප්‍රකාරව රු. 60,812,700 ක් දක්වා ඇති හෙයින් මෙම මණ්ඩලයේ ගිණුම් වලින් මෙම මුදල ශේෂයේ පවතින ලිපිය ප්‍රකාරව වෙනස්කම සොයාබලා නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. සොයාබලා නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

1.5.1.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ ඊට අදාළ උපලේඛන හා ගොවිපල මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරීක්ෂා කිරීමේදී ගිණුම් 16ක් සම්බන්ධයෙන් රු.313,035,860 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>කාර්යාල ණය ගැතියන් සඳහා රු.2,443,537 අඩමාන ණය වෙන්කිරීමක්, ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වර්ෂ 05 ට වැඩි ණයගැතියන් තුළ ඇතුළත් නීතිමය ණයගැතියන් සඳහා නැවත වරක් රු.5,821,542 ක 100% අඩමාන ණය වෙන්කිරීම සිදු කිරීම, උපලේඛනයේ ප්‍රධාන කාර්යාලීය අලෙවිසලේ 2019 වර්ෂයේ ඔක්තෝම්බර් -දෙසැම්බර් කාර්තුවට අදාළ රු.111,381 ක්වූ ආර්ථික සේවා ගාස්තුව ඇතුළත්ව තිබීම, උපලබ්ධි නොවන ලාභ සැලකිල්ලට නොගැනීම, කිරි ව්‍යාපෘතිය සහෝදර ගොවිපලට අලෙවිකරනු ලැබූ අලෙවිකිරීම් වල එකතුව විගණන වාර්තාව සඳහා යොදා නොගැනීම, ගල්පොකුණ ගොවිපලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දක්වා තිබෙන පොල් හා කොප්පරා ශේෂය, ගව ව්‍යාපෘති ආදායම් ශේෂය සහ කුකුළු ව්‍යාපෘති ශේෂය මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති ආදායම් උප ලෙඛනයෙන් වෙනස් වීම, රිදියගම සහ ගල්පොකුණ ගොවිපලවල මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී වෙනත් වත්කම් යටතේ ඇතුළත් කර තිබෙන රු.1,927,368 ක සහ රු.58,179 ක තෘණ සංවර්ධන වියදම්, මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී තෘණ සංවර්ධන වියදම් (Pasture) යටතේ ඇතුළත්කර තිබෙන අතර මැල්සිරිපුර ගොවිපලේ විගණන විමසුමේ සඳහන් පරිදි රු.1,125,135 ක වෙනසක් නොමැති බව දන්වමි. වැලිසර කිරි ව්‍යාපෘතියේ අලෙවිසැල් යටතේ පවතින තොගය වැලිසර කිරි ව්‍යාපෘතියේ භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව තුළත් ගොවිපල තුළ පවතින තොග වැලිසර ගොවිපලේ භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව තුළ ඇතුළත් කිරීම, වියදම් ගිණුමෙන් අදාළ ලිපිද්‍රව්‍ය වටිනාකම කාර්යාල ලිපි ද්‍රව්‍ය තොග ගිණුමට මාරු නොකිරීම යනාදී හේතු නිසා මෙම වෙනස්කම් හටගෙන ඇත.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වන ලද වටිනාකම් සමඟ උපලේඛන වල වටිනාකම් සමාන ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම කළ යුතු ය.</p>

1.5.1.4 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොමැති වීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් රු.927,278,481 ක් වූ අයිතම 12 සම්බන්ධයෙන් විස්තරාත්මක උපලේඛන, බැංකු ශේෂ හා මුදල් ශේෂ සනාථන ලිපි ඉදිරිපත් නොකිරීම නිසා විගණනයේ විෂයපථය සීමා වී තිබුණි.</p>	<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ කිරි ව්‍යාපෘතියේ නොසැසඳුණු තොග ශේෂය රු.25,690,247 සම්බන්ධයෙන් වෙනම හෙළිදරව් කිරීමක් සිදුකර තිබෙන අතර UHT තොග ශේෂය ප්‍රධාන කාර්යාලයේ තොග ශේෂයේ සමන්විත වන ආකාරය භාන්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාවේ අන්තර්ගත වී ඇති බැවින් උපලේඛන ලබාදීමක් සිදු කරනු නොලැබේ.</p> <p>විගණන වාර්තාවේ වැලිසර ගොවිපලේ ඩිලයිට ව්‍යාපෘතියට අදාළ බැංකු ශේෂය ලෙස ගෙන ඇත්තේ වැලිසර ගොවිපලේ මූල්‍ය වාර්තා වල සඳහන් බැංකු ශේෂය වන රු.76,107 වන අතර එයට අදාළ ශේෂය බැංකුව විසින් ලබාදුන් ශේෂ සනාථන ලිපියේ ජංගම ගිණුම් අංක 119-1001-4-0002113 දැක්වේ. එම ලිපිය විගණනය වෙත ඉදිරිපත්කර ඇත</p> <p>ප්‍රධාන කාර්යාලය, ප්‍රධාන කාර්යාලීය කිරි අලෙවි සැලේ මුදල් ශේෂය තහවුරු කිරීම අදාළ ලෙජර පිටු මේ සමග යොමු කරමි</p>	<p>විගණනය සඳහා අවශ්‍ය ලිඛිත සාක්ෂි විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.</p>

1.5.2. සී/ස ශ්‍රී ලංකා කුකුළු පාලන සංවර්ධන පුද්ගලික සමාගම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ශ්‍රී ලංකා කුකුළු පාලන සංවර්ධන පුද්ගලික සමාගමෙන් ලැබිය යුතු වටිනාකම රු.4,218,655ක් වුවද එම සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එම වටිනාකම රු.1,983,595ක් වූයෙන් රු.2,235,066 ක වෙනසක් පැවතුණි.</p>	<p>සීමා සහිත කුකුළුපාලන පුද්ගලික සමාගම සහ මහවැලි සත්ව ව්‍යාපාරික සමාගම යන සමාගම් දෙකෙහි ගනුදෙනුවල ඇතිවූ නොඑකඟතාවයන් මත මෙම වෙනස ජනනය වී ඇති අතර මෙම සමාගම් අමාත්‍යමණ්ඩල තීරණය අනුව ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයට පවරා ගැනීමට කටයුතු කරන අතර එහිදී මෙම ගිණුම්වල පවතින දෝෂයන් නිවැරදි වනු ඇත.</p>	<p>මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ශ්‍රී ලංකා කුකුළු පාලන සංවර්ධන පුද්ගලික සමාගමෙන් ලැබිය යුතු වටිනාකම හා එම සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම අතර පවතින වෙනස හඳුනාගෙන නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය.</p>

1.6 ලැබිය යුතු ගිණුම් සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සේවක හා වෙනත් ණයගැති ශේෂ එකතුව රු.206,147,457න් රු.78,434,501ක් ම වසර 05 ඉක්මවූ ශේෂ වූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වාම අයකරගෙන නොතිබුණි.	මෙම ණයගැතියන්ගෙන් කිසිසේත් අයකර ගත නොහැකියැයි හඳුනාගත් සේවක ණයගැතියන් රු.247,730.38 සහ වෙළඳ සහ අනෙකුත් ණයගැතියන් රු.5,361,517.75 පොත් වලින් ලියා හැරීම සිදුකර ඇති අතර ඉතිරි ණයගැතියන්ගෙන් කොටසක් සඳහා මේ වන විටත් නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. එම තීන්දු මත ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කරමි.	ණය ගැති ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු ය.
(ආ) 2021දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු ණයගැති ශේෂය තුළ ඇතුළත් වැලිකන්ද ගොවිපලෙහි කළමනාකරු වෙතින් ලැබිය යුතු මුදල් උණතාවය හා ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් උණතාවය පිළිවෙලින් රු.619,484ක් හා රු.10,287,510ක් වූ අතර මේ වන විට එම කළමනාකරු ජීවත්ව නොමැති බැවින් මුදල් අයකරගැනීමේ හැකියාවක් නොමැති වුවත් ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.	මේ සම්බන්ධ වංචා විමර්ශන අංශයේ පැමිණිල්ලක් විභාග වන අතර වගකිව යුත්තන් මේ වනතෙක් නිශ්චිතව හඳුනාගෙන නොමැති බැවින් ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට නොහැකි වී ඇත. වංචා විමර්ශන අංශයේ අදාළ කාර්යභාරය අවසන් වූ පසු එහි නියමයන්ට අනුකූලව ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට නියමිතය.	කළමනාකරු වෙතින් අය කර ගත යුතු මුදල් උණතාවය හා විද්‍යාත්මක වත්කම් උණතාවය අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු ය.
(ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබිය යුතු රු.2,257,460ක් හා ලැබිය යුතු එකතු කළ අගය මත බදු වටිනාකම් රු.9,109,693ක් සම්බන්ධයෙන් අයකර ගැනීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ගෙන නොතිබුණි.	මෙම ගැටළුව සම්බන්ධයෙන් ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවත් සමග සකවිණි කර ඉදිරි පියවර ගැනීමට නියමිතයි.	දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබිය යුතු ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි වෙළෙඳ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂය තුළ වර්ෂයකට වඩා අධික කාලයක සිට පැවත එන සහ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබූ රු. 184,943,042 ක ශේෂ පැවතුණි.	වසරකට වඩා වැඩි වෙළඳ හා අනෙකුත් ගෙවියයුතු ශේෂ ඇතුළත් රු.මිලියන 17.2 මේ වන විට නිරවුල් කර ඇත.	ගෙවිය යුතු ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අංක පීඊඩී/12 දරන 2003 ජුනි 02 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 6.5.1 වගන්තිය	ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60ක් ඇතුළත මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් 2021 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර තිබුණේ 2024 ජූලි 05 දිනදීය.	නියමිත කාලපරිච්ඡේදය තුළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම අවසන්කර තිබූ නමුත් පෙර වර්ෂ කිහිපයක මූල්‍ය වාර්තා විගණනය කර නොතිබූ බැවින් විගණනයට භාරදීමට හැකියාවක් නොතිබුණි.	ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60ක් ඇතුළත මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමූහයේ බදු පෙර මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.173,420,992 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ පාඩුව රු.22,304,958ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.195,725,950ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට සමාගමේ ආදායම වැඩිවීම, බෙදාහැරීමේ වියදම් අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජංගම වත්කම් අනුපාතය, ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය, දළ ලාභ අනුපාතය පිළිවෙලින් 1.14:1ක් 0.617:1ක් සහ සියයට 33.3ක් වූ අතර පෙර වර්ෂයේ එම අනුපාතයන් පිළිවෙලින් 0.848:1ක් 0.536:1ක් සහ සියයට 31.9ක් විය. ඒ අනුව මෙම අනුපාතයන් හි වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ජංගම වත්කම් අනුපාතය, ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය දුර්වල මට්ටමක ඇති හෙයින් කාරක ප්‍රාග්ධන ගැටළුවකට මුහුණ පා ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. තවද දළ ලාභ අනුපාතය වැඩි වීමට ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් හි සාධාරණ අගය ඉහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3 මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මණ්ඩලය විසින් ගොවිපොළවල් දෙකක පිරිවැය රු.1,979,984ක් වූ ආහාර නිපදවීමේ යන්ත්‍ර 02ක් ද තවත් ගොවිපොළක 2016 වර්ෂයේදී රු.3,853,490ක ප්‍රාග්ධන වැයක් දරමින් අලුත්වැඩියා කරන ලද ආහාර නිපදවීමේ යන්ත්‍රයක්ද, තවත් ගොවිපොළවල් දෙකක වටිනාකම සඳහන් නොවූ යන්ත්‍ර 04ක්ද පවතින අතර එම යන්ත්‍ර සමාලෝචිත වර්ෂය වන විටත් නිශ්ක්‍රීයව පැවතුණි.	අදාළ යන්ත්‍ර භාවිතයට ගත හැකි තත්ත්වයේ පවතින අතර රටේ පවතින අමුද්‍රව්‍ය හිඟය නිසා මෙම යන්ත්‍ර ක්‍රියාත්මක කරවීම ගැටලුවක්ව තිබුණි. එම නිසා ගොවිපල නිමි ද්‍රව්‍ය බාහිර පාර්ශවයන්ගෙන් මිලදී ගැනීම සිදු කල අතර මෙම යන්ත්‍ර වල වටිනාකම් කිසිදු අඩුවීමක් සිදු වී නොමැත.	ආහාර නිපදවීමේ යන්ත්‍ර උපයෝජනය සඳහා කටයුතු කළ යුතු ය.

- (ආ) භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාවන් පරීක්ෂා කිරීමේදී මණ්ඩලයට අයත් අංශ 07 ක භාණ්ඩ අයිතම 260ක අඩුවීම් පැවතුණු අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් මණ්ඩලය විසින් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.
- මේ සම්බන්ධයෙන් කළමනාකාරිත්වයට වාර්තා කර ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කරමි.
- භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාවෙන් හෙළිදරව් වූ ඌණතා සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.
- (ඇ) මහබේරියතැන්න පිහිටි පර්වස් 517 ක් වූ ඉඩමක් පෞද්ගලික සමාගමක් සමඟ රු. 24,418,300 ක ප්‍රතිෂ්ඨාවකට වසර 99ක් සඳහා ද, වැලිසර පිහිටි පර්වස් 31ක් වූ තවත් ඉඩමක් පුද්ගලික ඇගළුම් සමාගමක් සමඟ රු.31,600,800 ක ප්‍රතිෂ්ඨාවකට වසර 30 කට බදු දීමට ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. 1972 අංක 11 දරන රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික පනතේ 2 වන වගන්තිය හා 1975 පෙබරවාරි 14 දිනැති අංක 157 දරන ගැසට් පත්‍රය මගින් සිදුකර ඇති සංශෝධනයට අනුව, මණ්ඩලය විසින් ඉටු කළ යුතු කාර්යයන් දක්වා තිබුණු අතර, මෙම ඉඩම් එම කාර්යයන්ට අදාළ නොවන කටයුතු සඳහා බදු දී තිබුණි.
- 1992 ඔක්තෝබර් 28 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී එලබ් තීරණයක් අනුව මහබේරියතැන්න ගොවිපලෙන් අක්කර 517 ක් 1996 සිට වසර 99 දක්වා පුද්ගලික ආයතනයක් වෙත බදු පදනම මත නිදහස් කර ඇත. තවද රාගම පිහිටි වැලිසර ගොවිපලෙන් ඉඩම් අක්කර 03 පර්වස් 0.31 (හෙක්ටයාර 1.2152)ක් මෝස්තර නිරූපණ මධ්‍යස්ථානයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා ලබාදීමට එවකට සිටි ජනාධිපතිවරයා තීරණය කර ඇත.
- මණ්ඩලය සතු ඉඩම් බදු දීමේදී 1972 අංක 11 දරන රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික පනතේ 2 වන වගන්තිය හා 1975 පෙබරවාරි 14 දිනැති අංක 157 දරන ගැසට් පත්‍රය මගින් සිදුකර ඇති සංශෝධනයට අනුව, මණ්ඩලය විසින් ඉටු කළ යුතු කාර්යයන්ට අදාළ වන කටයුතු සඳහා විය යුතු ය.